

ชื่อเรื่อง	การพัฒนารูปแบบการนิเทศที่เน้นกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนเวียงเทิง(เทิงทำนุประชา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4
ผู้วิจัย	ชูชาติ แผลงล้วน
ปีที่จัดทำ	2564

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบการนิเทศที่เน้นกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนเวียงเทิง(เทิงทำนุประชา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 โดยดำเนินการวิจัยและพัฒนา 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โดย 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง 2) สนทนากลุ่มเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการจำเป็นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยรองผู้อำนวยการ ครูวิชาการ และครูหัวหน้าสายชั้น จำนวน 10 คน 3) สัมภาษณ์ครูต้นแบบเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จำนวน 9 คน และ 4) สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์มหาวิทยาลัย และศึกษานิเทศก์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบโดยการร่างรูปแบบ จากนั้นตรวจสอบความเหมาะสมรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน โดยใช้การสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญและแบบตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือรูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบ โดยนำรูปแบบไปปฏิบัติจริงในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โดยผู้นิเทศจำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการ (ผู้วิจัย) รองผู้อำนวยการ ครูวิชาการ ครูหัวหน้าสายชั้น และผู้รับการนิเทศ คือ ครูโรงเรียนเวียงเทิง(เทิงทำนุประชา) จำนวน 44 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง และทำการประเมินเป็นระยะ จำนวน 3 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสรุปข้อมูล ขั้นตอนที่ 4 ประเมินเพื่อปรับปรุงรูปแบบ โดยรองผู้อำนวยการ และครูโรงเรียนเวียงเทิง(เทิงทำนุประชา) รวมจำนวน 46 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมิน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สรุปได้ดังนี้ การนิเทศการศึกษาที่เน้นกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้จำเป็นต้องดำเนินการอยู่บนพื้นฐานของการศึกษาบริบทและแบ่งปันวิสัยทัศน์ร่วมกัน การวางแผนและกำหนดเป้าหมาย การนิเทศและชี้แนะ การสังเกตชั้นเรียนและประเมินผล และการสะท้อนผลนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ผลลัพธ์เชิงประจักษ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน เนื่องจากครูผู้สอนส่วนใหญ่ขาดความตระหนักในการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงมีความต้องการพัฒนาให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยแนวทางการนิเทศภายในที่นำมาใช้ คือ การทำงานเป็นทีมและใช้การนิเทศเชิงรุกด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยการวางแผนร่วมกัน สังเกตการสอนในชั้นเรียน ชี้แนะแนวทางแก้ไขในลักษณะการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสะท้อนผลเกี่ยวกับการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

2. รูปแบบการนิเทศที่เน้นกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนเวียงเทิง(เทิงทำนุประชา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการ 5) การวัดและประเมินผล และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ และกระบวนการของรูปแบบมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ชั้นศึกษาบริบทและแบ่งปันวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2) ชั้นวางแผนและกำหนดเป้าหมาย 3) ชั้นขับเคลื่อนการนิเทศและชี้แนะ 4) ชั้นสังเกตชั้นเรียนและประเมินผล และ 5) ชั้นสะท้อนผล การนิเทศ ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการใช้รูปแบบการนิเทศที่เน้นกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนเวียงเทิง(เทิงทำนุประชา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 พบว่า 1) ครูโรงเรียนเวียงเทิง(เทิงทำนุประชา) ทุกคนมีความสามารถในการออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก คิดเป็นร้อยละ 100 และสามารถปฏิบัติได้และเป็นแบบอย่างที่ดีเยี่ยม 2) ครูโรงเรียนเวียงเทิง(เทิงทำนุประชา) ทุกคนมีความสามารถปฏิบัติการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 100 และสามารถปฏิบัติได้และเป็นแบบอย่างที่ดีเยี่ยม 3) ผลการประเมินการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโดยรวม พบว่า

โดยรวมครูต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะความสามารถในการออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และการเลือกกลยุทธ์หรือยุทธวิธีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ควรปรับปรุงการเลือกใช้สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จริงในชีวิตประจำวัน

4. ผลการประเมินเพื่อปรับปรุงรูปแบบการนิเทศที่เน้นกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนเวียงเทิง(เทิงทำนุประชา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ตามความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการและครู พบว่า โดยรวมรูปแบบมีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด